

Ældre MIGRANTER

– ulighed og veje frem

**ENSOMME
GAMLES
VÆRN**

**KONFERENCE ONSDAG 17. MAJ 2017
KL. 10-16.15**

Nyborg Strand, Østerøvej 2, 5800 Nyborg

PRIS: 1.100 kr., ph.d.-studerende 300 kr.

Prisen inkluderer forplejning samt rapporten *Det første mangfoldighedsplejehjem i Danmark – erfaringer og muligheder* og temanummer af *Tidsskriftet Gerontologi* om ældre migranter.

Maks. deltagerantal 375, tilmelding på egv.dk

Ældre MIGRANTER

– ulighed og veje frem

Demografien taler sit tydelige sprog: Flere migranter bliver ældre i de kommende år. Forskningen viser, at for mange er fattigdom et livsvilkår. De har ofte ikke boet her længe nok til at opnå fuld folkepension. Hvilke veje kan og bør udviklingen gå for at mindske uligheden og skabe bedre vilkår for et mangfoldigt Danmark?

Ældre mennesker, der er født og opvokset uden for Danmarks grænser, er kommet hertil som arbejdsmigranter, flygtninge,

eller de er familiesammenført. Nogle er immigreret som yngre voksne, andre senere i livet. Mange er forældre og bedsteforældre og bor tæt på børn og børnebørn; andre har ingen familie. Flere lever med kronisk sygdom og bliver plejet hjemme, skønt færre modtager hjemmehjælp end etnisk danske ældre.

Få ældre indvandrere og flygtninge kender til et for dem meningsfuldt liv i Danmark. Billederne af en alderdom med værdighed

er forbundet med forholdene i hjemlandet. Vi ved, at migranter føler sig mere ensomme end etniske danskere. Årsagen kan være, at de har efterladt familie, venner og traditioner – og marginalisering og isolation kan også være på spil. Vi ved meget lidt om, hvilke fællesskaber ældre migranter egentlig har adgang til i Danmark. Inviterer vi i tilstrækkelig grad hinanden indenfor?

Ensomme Gamles Værn har i over 10 år støttet forskning, sociale aktiviteter og arrangeret ferier til ældre migranter. Det bliver vi ved med. Med denne konference vil vi undersøge veje ud af uligheden og sætte muligheder og begrænsninger i samfundets indretning på dagsordenen.

Vi tager udgangspunkt i en vifte af viden og eksempler, bl.a. fra forskning om tyrkiske og pakistanske ældre – og fra praksis i væresteder og aktiviteter, hvor ældre finder sammen, finder hjælp og fællesskaber.

Konferencen henvender sig til organisationer og institutioner, til kommunale ledere og praktikere, politikere, ældrerådsmedlemmer, frivillige, forskere og ph.d.-studerende – og for andre med interesse for ældre, migration, etnicitet og mangfoldighed.

- 09.00** **REGISTRERING** (morgenbrød, frugt, vand, te, kaffe)
- 10.00** **VELKOMST OG DAGENS PROGRAM**
Marianne Lundsgaard Wégens, formand for Ensomme Gamles Værn (moderator)
- 10.10** **BEDRE VILKÅR FOR ET MANGFOLDIGT DANMARK**
Christine E. Swane, kultursociolog, ph.d., direktør i Ensomme Gamles Værn
- Hvordan er levevilkårene i Danmark for ældre migranter? Hvad er konsekvenserne af en isoleret hverdag – og hvad kan samvær og fællesskaber føre med sig? Indlægget introducerer til veje væk fra marginalisering, som kan vise sig, når vi opløser en kendt 'dem og os'-tænkning.
- 10.30** **TYRKISKE ÆLDRE – FAMILIEFORHOLD, FATTIGDOM OG TANKER OM LIVET, DER GIK**
Anika Liversage, ph.d., seniorforsker, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
- Ældre fra Tyrkiet udgør den største gruppe af ældre etniske minoriteter. Analyser af registerdata og interviews med ældre mænd og kvinder viser, at mange oplever en alderdom med mange udfordringer. En omfattende støtte fra familien er ofte deres største lyspunkt i dagligdagen.
- 11.00** **STEMMERNE UDENFOR**
- Bosniske og tyrkiske ældre om deres erfaringer med ensomhed, mangel på venskaber og marginalisering i Danmark (lydoptagelser).
- 11.15** **PAUSE**
- 11.30** **KOMPLEKSE PROBLEMER – SAMMENSATTE LØSNINGER**
Jenny Havn, ergoterapeut, leder af forebyggende hjemmebesøg og værestedet Mimers Brønd i Odense Kommune
- Mimers Brønd er et åbent værested i Vollsmose med én dansk og herud over tosprogede forebyggelseskonsulenter fra Bosnien, Iran, Somalia, Tyrkiet, Vietnam og arabisktalende lande. De driver værestedet samt foretager forebyggende hjemmebesøg hos ældre, hvoraf mange taler sparsomt eller slet ikke dansk. Hvad kommer der ud af denne dobbelte indsats?

12.00 **MINORITETERS ALDERDOM I DANMARK – HVORDAN NÅR VI HINANDEN PÅ TVÆRS AF RELIGIONER OG GENERATIONER?**

En samtale mellem Bent Melchior, tidl. overrabbiner, forfatter og Kjeld Holm, tidl. biskop, forfatter. Ordstyrer er Ea Ørum, journalist hos Ensomme Gamles Værn

Bent Melchior og Kjeld Holm diskuterer, hvad der er på spil hos religiøse mennesker i mødet med et ikke-religiøst velfærdssystem. Hvad skal der til for at holde fast i ritualer fra de tre monotetiske religioner; islam, jødedom og kristendom? Hvordan skaber vi sammenhænge frem for modsætninger?

12.30 **FROKOST**

13.30-15.00 **SEMINARER INKL. KAFFE, TE OG KAGE** (vælg seminar A, B eller C)

15.10 **SOCIALT ARBEJDE BLANDT ÆLDRE GRØNLÆNDERE I DANMARK**

Benigne Fleischer, socialformidler, Det Grønlandske Hus i Aarhus

Hvordan har ældre grønlandere i Danmark det, og hvad savner de? Hvordan kan ensomhed imødegås, når man pga. sygdom, fx demens, ikke længere kan deltage i de kendte fællesskaber? Hør om det sociale arbejde i Det Grønlandske Hus, hvor de bl.a. har en besøgstjeneste og laver opfølgende arbejde blandt ældre brugere, når de ophører med at komme i huset.

15.35 **VIETNAMESISKE ÆLDRE FINDER SAMMEN**

Dung Le, cand.pæd., journalist, projektleder VI-SENIOR

VI-SENIOR er et nyt netværk for vietnamesiske ældre, som er ensomme og isolerede på grund af dårligt helbred, et begrænset dansk og kulturel viden om Danmark. De mødes til søndagscafé om karaoke, sang, dans mm. Ud over glæden ved at være sammen med nogen, de deler sprog, kultur og historie med, giver netværket dem mod på og lyst til at være en del af det aarhusianske kulturliv. Snart skal de også på højskole!

16.00-16.15 **OPSAMLING OG AFRUNDING**

Kjeld Holm, tidl. biskop, formand for Rådet for Socialt Udsatte i Aarhus, medlem af bestyrelsen i Ensomme Gamles Værn

SEMINAR A: *Generationer og familie*

MODERATOR

Jenny Havn, ergoterapeut, leder af forebyggende hjemmebesøg og værestedet Mimers Brønd i Odense Kommune

ENLIGE, ÆLDRE PAKISTANSKE KVINDER – FRASKILT, ENKE ELLER ALDRIG GIFT

Rubya Mehdi, cand.jur., ph.d., forskningsadjunkt, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet

Oplægget beskriver resultaterne af interview med 15 enlige, pakistanske kvinder i alderen 50 til 65 år. De interviewede enker og fraskilte kvinder bor i Danmark, mens de ugifte kvinder bor i Pakistan. Hvilke netværk indgår kvinderne i, og hvordan former deres liv sig? Hvordan opfatter de alderdom, sygdom, og død? Hvilke ønsker og behov har de i forhold til bolig og pleje?

.....

TAL HELLERE MED FAMILIENS ÆLDRE – END OM DEM

Fahad Saeed, cand.comm., medstifter og talsmand i foreningen Sabaah

Sabaah arbejder med de konflikter, der ofte opstår i familier, når minoritetsetniske unge springer ud med en anden seksualitet, end den der forventes. I Sabaah prøver man at hjælpe de unge med at bygge bro ved at tale med de ældre. Oplægget identificerer problemer, som de tager sig ud fra den ældre generations perspektiv, og peger på veje frem.

ER REPATRIERING EN MULIG LØSNING PÅ ENSOMHED OG SAVN?

Sara Maria Sörensson Gade, cand.mag., MA i menneskerettigheder, konsulent, Asyl & Repatriering, Dansk Flygtningehjælp

Duften af figentræet på byens torv. Kendte ansigter på den daglige tur til købmanden. For flygtninge og indvandrere følger med alderen ofte en længsel mod hjemlandets velkendte rammer om livet. Derfor vælger en del at vende tilbage – mens endnu flere lever med hjemlandsdrømmen som en tro følgesvend i hverdagen. Vi vil tale om hjemlandsperspektivet og om de nye ældre, som i disse år kommer til Danmark som flygtninge.

SEMINAR B: *Behov for noget særligt?*

MODERATOR

Üzeyir Tireli, ph.d., lektor, Professionshøjskolen UCC

AT UDVIKLE ET MANGFOLDIGHEDS- PLEJEHJEM

Eva Algreen-Petersen, ph.d., forstander, Frelsens Hærs plejehjem Aftensolen

Peder Lykke Centeret blev i 2013 mangfoldighedsplejehjem, som et af Københavns Kommunes profilplejehjem. Udviklingen er fulgt af tre forskere, der i en rapport har forsøgt at give svar på: Hvad betyder mangfoldighed, kultur og etnicitet? Hvem er målgruppen? Og hvordan bliver medarbejderne bedre til 'kulturel jonglering'?

ERFARINGER FRA DEBORAH CENTERET, ET JØDISK PLEJEHJEM

Helle Røssel, forstander

Deborah Centret i København er en selvejende institution fortrinsvis til mennesker med tilknytning til jødisk kultur og tro. Plejecentret overholder jødiske leveregler, dvs. at der kun serveres koshermad, og at jødiske højtider fejres. Hvad er fordelene ved et såkaldt monokulturelt plejehjem? Er der ulemper?

.....

EN HJÆLPENDE HÅND TIL DEM, DER IKKE KAN FINDE HJÆLP

Christine E. Swane, kultursociolog, ph.d., direktør i Ensomme Gamles Værn.

Karin Obel, socialpædagog, projektleder af 'En hjælpende hånd', Aktivitetscentret Sankt Joseph, København

I 2013-16 har et projekt, finansieret af Ensomme Gamles Værn, hjulpet ældre migranter med bl.a. spørgsmål om bolig, hjælpemidler og personlige problemer. Vi har dokumenteret, hvad der er hjulpet med – og det er ikke så lidt! Men hvordan kan det være, at der skal særlige former for rådgivning til, for at visse grupper af borgere sikres deres rettigheder i forhold til Serviceloven?

SEMINAR C: *Aktiviteter for kvinder – hvordan tiltrækkes mændene?*

MODERATOR

Anne Leonora Blaakilde, ph.d., kulturgerontolog

TRIVSEL FOR KVINDER MED FLYGTNINGE- OG INDVANDRERBAGGRUND

*Lise-Lotte Duch, leder af FAKTI – Forening for
flygtninge- og indvandrerkvinder*

FAKTI er en organisation, som søger at mindske konsekvenserne af ulighed blandt flygtninge- og indvandrerkvinder, og med dem også deres familier. Vi møder kvinderne, 'der hvor de er' og støtter dem i at opnå bedre trivsel og mulighed for udvikling, bl.a. gennem det at lære at tale dansk og aktivt medborgerskab. Oplægget lægger op til diskussion af interkulturel kommunikation i mødet med andre kulturer.

ÅBNE STEDER TIL KVINDER OG MÆND MED MINORITETSBAGGRUND

*Saima Shahzad, sundhedsformidler, Københavns
Kommune.*

Annie Petersen, centerleder, Tingbjerg Pensionistcenter, Københavns Kommune

Ensomhed er et vilkår for mange ældre med minoritetsbaggrund, der føler sig isoleret i det danske samfund, hvad enten de bor alene eller er gift. Kom og lyt til nøglepersoner, der brænder for at skabe muligheder, og som kan tiltrække målgruppen. Hvad betyder det at kunne drikke en kop

te sammen? Hør, hvordan de ældre bl.a. får lyst til at træne og tage bedre hånd om deres helbred.

MANGE ÅRS ERFARING I MULTIETNISK AKTIVITETSHUS

*Charlotte Kaarsberg, socialpædagog, leder,
Aktivitetshuset Mosaikken, Esbjerg Kommune*

Aktivitetshuset Mosaikken i Esbjerg modtog i 2016 kommunens integrationspris for at være et sted, hvor alle ældre kan føle sig velkommen. Hvem er brugerne, og hvordan skabes balance mellem kvinder og mænd? Hvad betyder brugernes økonomi for de aktiviteter, huset byder på?

